

Innberetning v/ Jan G. Auestad

			innberetningsdato
Loen	gnr. 70	bnr. 1	fk.nr.
gardsnavn			
Stryn	Sogn og Fjordane		
kommune	fylke		
Håkon Loen	6878 Loen		
eier/bruker		postnummer/adresse	
Ang. arkeologisk undersøkelse i forbin-			30.5.-2.6.1987
delse med funn av sverd			dato

Håkon Loen, gårdbruker på gnr.70, bnr.1 i Loen, Stryn kommune, hadde i midten av mai 1987 under fjerning av gamle epletrær funnet deler av skaft og klinge på et eldre sverd. Sverddelene var kommet opp av jorda i lag med ei større rot.

Stedet hvor han fant disse sverddelene ble nærmere undersøkt av Eva Moberg og undertegnete for Historisk museum i Bergen i dagene 30.5.-2.6. 1987. Det ble i alt brukt 5 dagsverk i felt.

Funnstedet skulle kartfestes. Dessuten ville vi få klargjort om dette kunne dreie seg om en grav, evt. flere like ved.

Håkon Loen viste oss funnstedet der det ennå stod rester av en kraftig rot igjen (jfr. foto 7 og 8). Her ble funnet nok en mindre jernbit i gresset like ved rota. Denne jernbiten samt de delene av sverdet som H. Loen hadde funnet, virket brente på grunn av blærer i overflaten og en mer blåsvart farge i bruddene, slik at det her muligens kan dreie seg om en branngrav.

Stedet (rotresten) lå 13 m O for (125° på 400° 's kompass) en merkestein mellom bnr.2 og bnr.1, og 51 m NV for (354°) en sørligere merkestein mellom de samme brukene. Stedet ligger ytterst på en brink omlag 200 m VNV for husa på bnr.1, i sterkt hellende lende mot SSV (jfr. foto 1-5 film I). Det ligger 3 m NNO for et OSO-VNV-gående gjerde som skiller de samme to brukene, og dessuten 3 m OSO for et SSV-NNO-gående gjerde inne på bnr.1.

For å kunne påvise mulige graver nedskåret i gammel overflate, ble det torvet av 3x3 m stort felt rundt den rotresten som markerte stedet der H. Loen gjorde sitt funn.

Under torvlaget lå et om lag 10 cm tykt rødbrunt lag med dyrkingsjord som også ble tatt av. I dette dyrkingslaget ble det funnet flere jernfragment i området tett opp til den nevnte rotresten (massene fra det rødbrune dyrkingslaget ble tørrsåldet, og det var kun i massene tett nær roten det ble funnet mindre jernbiter) slik at de sannsynligvis var deler av samme funn.

I bunnen av dyrkingslaget ble det her ved roten en noe mørkere farge på jorden, mens vi elles kom ned på et gulgrått leirsandslag.

Da all den rødbrune jorda var fjernet, tegnet det seg enkelte mørke spor i den lyse leirsanden, dessuten "toppet" det seg noe med mørk jord rundt rotresten (jfr. foto 18-23 film I). "Sporene" var trolig dannet under pløyning.

Slik det nå så ut, virket det som om vi var kommet ned på steril grunn - med en nedskjæring til grav ved den nevnte roten - samt at enkelte spor etter en plog hadde dannet seg i undergrunnen (jfr. foto 19).

For å få klarhet i dybden på denne "nedskjæringen" ved rota ble det gravd en grøft i nordre kant av denne. Grøfta ble avgrenset mot den nordre profilveggen i feltet, hvor en etter hvert kunne lese den endelige lagdelingen (jfr. egen tegning) der steril grunn lå atskillig dypere (ca. 20-25 cm) enn det gulgrå leirsandlaget.

Under grøftingen her ble vi fort oppmerksomme på at nedskjæringen ved rota hadde en atskillig større utstrekning enn det vi så i planet på leirsandlaget. Sannsynligvis var grunnen til at vi i det hele tatt så dette området med mørk jord "toppe" seg i leirsanden, at maskinen under rottrekkingen også trakk med seg mørk jord ifra et skikt like under (jfr. profiltegning/lagdeling).

Idet vi grov ut grøfta, kom vi ned i det mørke jordlaget om lag 5 cm under leirsandlaget. Her ble det funnet en del jernnagler, deler av en skjoldbule samt andre ubestemmelige jernfragment.

Disse funnene lå - som de ovenforliggende - i området ved rotresten. De lå ikke samlet, men i ulike nivåer av det opptil 25 cm tykke mørke jordlaget. I bunnen av det mørke laget fant vi kullbiter hvor det ble tatt ut til en Cl4-prøve.

I den sørvendte profilen som nå dannet seg i grøfta, viste den mulige nedskjæringen (utbredelsen av det mørke jordlaget) en lengde på 2,35 m. Høyden på dette mørke laget var helt i O 15 cm og helt i V 20 cm, mens det i de midtre partier ved rota var om lag 25 cm høyt.

Vi la deretter en ny grøft i den vestre delen av feltet (N-S-gående), som blant annet ville gi oss en pekepinn på nedskjæringens bredde samt dybden på "plogsporene". Disse "plogsporene" viste seg å gå ned i det mørke jordlaget under leirsandjorda (om lag 5 cm dypt).

Ut fra den profilen som nå dannet seg i denne nye grøfta mot O (se egen tegning), ble vi klar over enda en større fordypning, nedskjæring?, i søndre del av feltet, atskilt fra den første nedskjæringen (A) med et par steiner (10-15 cm store) i gulgrå sandjord (se foto 34).

I denne nye sørlige nedskjæringen (B) kan det gjerne dreie seg om to ulike nedgravninger, idet det går et mulig skille hvor en vertikal grå sandstripe ses i profilen (jfr. profiltegn.).

Det ble ikke funnet noe gjenstandsmateriale i den massen som ble tatt ut av denne vestre grøfta. Vi fant imidlertid kullbiter nederst i det mørke jordlaget for nedskjæring B, og det ble tatt ut kull til en Cl4-prøve i den sørvestre delen av denne.

For å kunne øyne nedskjæringene i planet, skrapte vi av det gulgrå leirsandlaget. Resultatet ble som vist på plantegningen, der nedskjæring A viste tydelig. Siden vi sluttet av noe tidligere over nedskjæring B for ikke å gå ned i funnførende masse (jordsmonnet skiftet noe karakter og ble mer sammenblandet mørk), fikk vi kun påvist en nordre avgrensning og at det dreide seg om en eller flere nedgravninger.

Nedskjæring A med funnområde i de midtre deler (1x1 m stort), målte 2,35 m O-V og 1 m N-S. Dybden varierte fra 15 til 25 cm.

Vedlegg nr. 4

Vedlegg nr. 4

Nedskjæring B kan muligens inneholde flere nedgravninger og måler 1,8 m N-S og 2,5 m O-V. Den er 25 cm på det dypeste i sørvestre kant.

Deretter ble resten av nedskjæring A gravd ut. Her ble funnet enda flere biter av sverdet, jernnagler, flere biter av skjoldbulen, et mulig knivfragment av jern, flere ubestemmelige fragment av jern og dessuten en mindre bronsebit (til munningsrand?).

Funnene lå også her i ulike nivåer i det ca. 25 cm tykke, mørke jordlaget. De lå alle innenfor en halvmeters avstand fra rotresten.

Det hele virket noe omrotet her i de midtre partier av nedskjæring A. Men det var her i et om lag 1x1 m stort område funnene ble gjort, fra bunnen av det mørke laget og helt opp i torvlaget (fra 0 til 40 cm under dagens overflate) - se plantegning.

Vedlegg nr. 2
./.

Etter at funnmaterialet har vært inne til konservering (se vedlagt røntgenbilde av sverdfunnet) viser det seg at sverdet trolig er av J.Petersens G-type (se Norske vikingtidsverd, 1919, s.84), som dateres til eldste vikingtid rundt 800 e.Kr. Denne sverdtypen er svært sjelden. Petersen nevner i sin bok kun fire eksemplarer, alle funnet på Østlandet. Per Hernæs nevner heller ikke flere enn disse fire av samme type i sin magistergradsavhandling fra 1985: De østnorske sverdfunn fra yngre jernalder (se s. 26).

Det er ennå en del trerester bevart på sverdskaftet, samt på enkelte av jernnaglene som ble funnet. Disse trerestene gjør den tidligere antakelsen om at funnene kommer fra en branngrav, lite sannsynlig.

Konklusjon:

Stedet der Håkon Loen gjorde sitt sverdfunn, et tveegget sverd av J.Petersens G-type, ble kartfestet (se vedlagt kopi av ØK-blad AU 090-2).

Videre ble det påvist at det her dreide seg om en flatmarksgrav, trolig utbrent. Denne graven lå i et område med flere nedskjæring - sannsynligvis til flere graver. En datering av trekullbitene i nedskjæring B vil muligens kunne gi en klarhet i om denne nedskjæringen er forhistorisk og kan romme flere graver.

Vedlegg nr. 1
./.

Jan G. Auestad
Jan G. Auestad

Fotoliste sak F 37/87 Loen (gnr.70, bnr.1)

1-2	(36 på film 2)			
	(1 " 3)	Funnområdet for sverd, tatt fra merkestein mot OSO (gårdshus på bnr.1)		
3-4	(2-3 " 3)	Oversiktsbilde av funnområdet mot SSV		
5-6	(4-5 " 3)	" " " mot S		
7-8	(6-7 " 3)	Avtorvet område rundt roten der sverd ble funnet mot NNO		
9-10	(8-9 " 3)	" " " mot N		
11-12	(10-11 " 3)	" " " mot O		
13-14	(12-13 " 3)	" " " mot V		
15-16	(14-15 " 3)	" " " mot N		
17-18	(16-17 " 3)	" " " mot NNW		
19-20	(18-19 " 3)	Nordre deler av avtorvet felt mot O		
21-22	(20-21 " 3)	Søndre deler " mot O		
23-25	(22-24 " 3)	Vestre deler " mot N		
26-27	(25-26 " 3)	Østre deler " mot N		
28-29	(27-28 " 3)	Nedskjæring(er) i avtorvet felt mot O		
30-31	(29-30 " 3)	" " mot V		
32-33	(31-32 " 3)	Profil av nedskjæringer mot ONO (muligens 3 ulike, der de to nordl. "deles" med steiner)		
34-35	(33-34 " 3)	Profil i "grøft" mot O viser de to nordl. nedskjæringer med steiner mellom		
36-37	(1-2 " 4)	Nedskjæringer mot V		
38-39	(3-4 " 4)	" " mot SO		
40-41	(5-6 " 4)	Oversiktsbilder over funnområdet tatt fra kirken mot VNV		
42	(7 " 4)	" " mot SV		
43-44	(8-9 " 4)	" " mot NV		

1
5
1

Funnliste

- a. Deler av et skaft og klinge på et sverd i jern
- b. Deler av en skjoldbule i jern
- c. Del av en kniv(?) i jern
- d. Flere jernnagler
- e. Flere ubestemmelige jernfragment
- f. En mindre bronsebit, muligens til en rand.

C14-prøver

- nr.1. -tatt ut i bunnen av nedskjæring A, østre del ca. 35 cm under dagens overflate.
- nr.2. -tatt ut i bunnen av nedskjæring A, midtre partier (funnomr.) ca. 40cm under dagens overflate.
- nr. 3. -^{tatt} ut i bunnen av nedskjæringB, sørvestre del ca. 50cm under dagens overflate.

Vedlegg

- nr.1 Kopi av ØK-kart AU 090-2, samt egen ØK-rapport
- nr.2 Plantegning av felt med nedskjæringer
- nr.3 Profiltegning av nordre profilvegg
- nr.4 Profiltegning av østre vegg i vestre grøft
- nr.5 Tegning av området hvor feltet ligger
- nr.6 Røntgenbilde av sverdet (J.Petersens G-type)
- nr.7 Fotos og fotoliste

UNIVERSITETET I BERGEN
HISTORISK MUSEUM

Gjenstand Sverd, skjoldbrite, kniv, nagler og andre jernfragment	Tal på deler
Innkomen dato 9/9-87	Frå (namn og adresse) Jan G. Auestad. Sandre Alm. 10 5055 Sandviken

Funnen (dato eller så nøyaktig som mogeleg) 29/5 - 1/6 87	Kommune Stårn
	Fylke Sogn og Fjordane

Gardsnamn LOEN	Gardsnr. 70
-------------------	----------------

Bruksnamn	Bruksnr. 1
-----------	---------------

Namnet på eigaren Håkon Loen	Adresse Loen	Tlf. (057) 77692
---------------------------------	-----------------	---------------------

Namnet på brukaren Håkon Loen	Adresse Loen	Tlf. (057) 77692
----------------------------------	-----------------	---------------------

Namnet på finnaren Håkon Loen	Adresse Loen	Tlf. (057) 77692
----------------------------------	-----------------	---------------------

Namnet på sjølve funnstaden	Kartreferanse til Ø. K. AU 090-2
-----------------------------	-------------------------------------

Avstand og retning til to lettjennelege punkt 51m NV for (354° av 400°s kompass) i fra en merkestein mellom lnr. 1 og lnr. 2 på gr. 70.	
--	--

Jordtype der funnet låg Mørke jord m/ hull nederst	Djupn under bakken 0-40 cm
---	-------------------------------

Korleis blei funnet gjort (kva slag arbeid e.l.) De største sverddelene blei funnet sammen med ei rot som ble brukt opp, resten ble funnet ved utgraving.
--

Er funnet ei gåve?	Ønskjer finnar/eigar diplom med foto?
--------------------	---------------------------------------

Ønskjer ein vederlag etter off. sats	Kopi?	Anna?
--------------------------------------	-------	-------

Andre opplysningar (t.d. tidlegare funn på staden, tradisjonar omkring staden eller liknande). Bruk evt. baksida.

Heimelsmann	Adresse	Tlf.
-------------	---------	------

Til fotoatelier dato	Til kons.seksj. dato	Returnert eigar dato
----------------------	----------------------	----------------------

UNIVERSITETET I BERGEN
HISTORISK MUSEUM

RAPPORT OM REGISTRERING AV FAST FORNMINNE

OBJEKT	Gravfelt under flatmark		
GRUNNEIGAR	Håkon Loen		
BRUKAR	Håkon Loen		
Ø.K. PLATE	AU 090-2		
KOORDINATAR			
KOMMUNE	Stryp		
GNR/BNR	70/1		
GARDSNAMN	LOEN		
LOKALITETSNAMN	Høgde o. h.: ca. 25 m		
TOP.ARK.NR.	Reg.nr.:	Flyfoto.nr.:	Lok.:
REGISTRERT AV	Jan G. Auestad og Eva Molberg		Dato: 1/6.87
KONTROLLERT AV			Dato:

LENDE OG LOKALISERING (terrengskildring, avstandar, retningar, utsyn)

Gravfeltet ligg i grassraksen slakt SSV hellande mark, kring 3 m i frå eit SSV-NNO gåande gjerde inne på bnr. 1, og omlag 3 m frå eit OSO-VNU gåande gjerde som skil bnr. 1 og bnr. 2.

Feltet ligg kring 100 m VNO for vegen opp mot kyrkja, og kring 200 m VNU frå kassa på bnr. 1. Det ligg 51 m NV for (354°) for merkesteinen mellom bnr. 1 og bnr. 2.

Frå staden er det vidt utsyn nedetter Loen-bygda i frå SO til V, og utover Loen-fjorden i VSV. I N går fjello stiplatt opp.

FORNMINNESKILDING (utstrekning og orientering av felt, relativ plassering av kvart enkelt fornminne og fornminnets storleik, markering, vegetasjon, bygningsmateriale, skadar, konstruksjonsdetaljar)

I eit autorva felt, 3x3 m stort, fann vi fleire nedgravingar der den eine (1m x 2.35 m, orientert O-V) som blei gravd ut var ei grav. Medan den/dei andre som låg omlag 20 cm S for denne første (målte 2,5 m x 1,8 m i planet, orientert O-V) berre blei registrert. Denne siste nedgravinga var fylt i med det same mørke laget som det var i den me grav ut.

FUNN VED REGISTRERINGA

Deler av eit sverd, deler av ein skjoldbrikk, jernnagler,
samt ubestembare jernfragment.

TIDLEGARE UNDERSØKINGAR OG FUNN

DATERING AV OBJEKTET

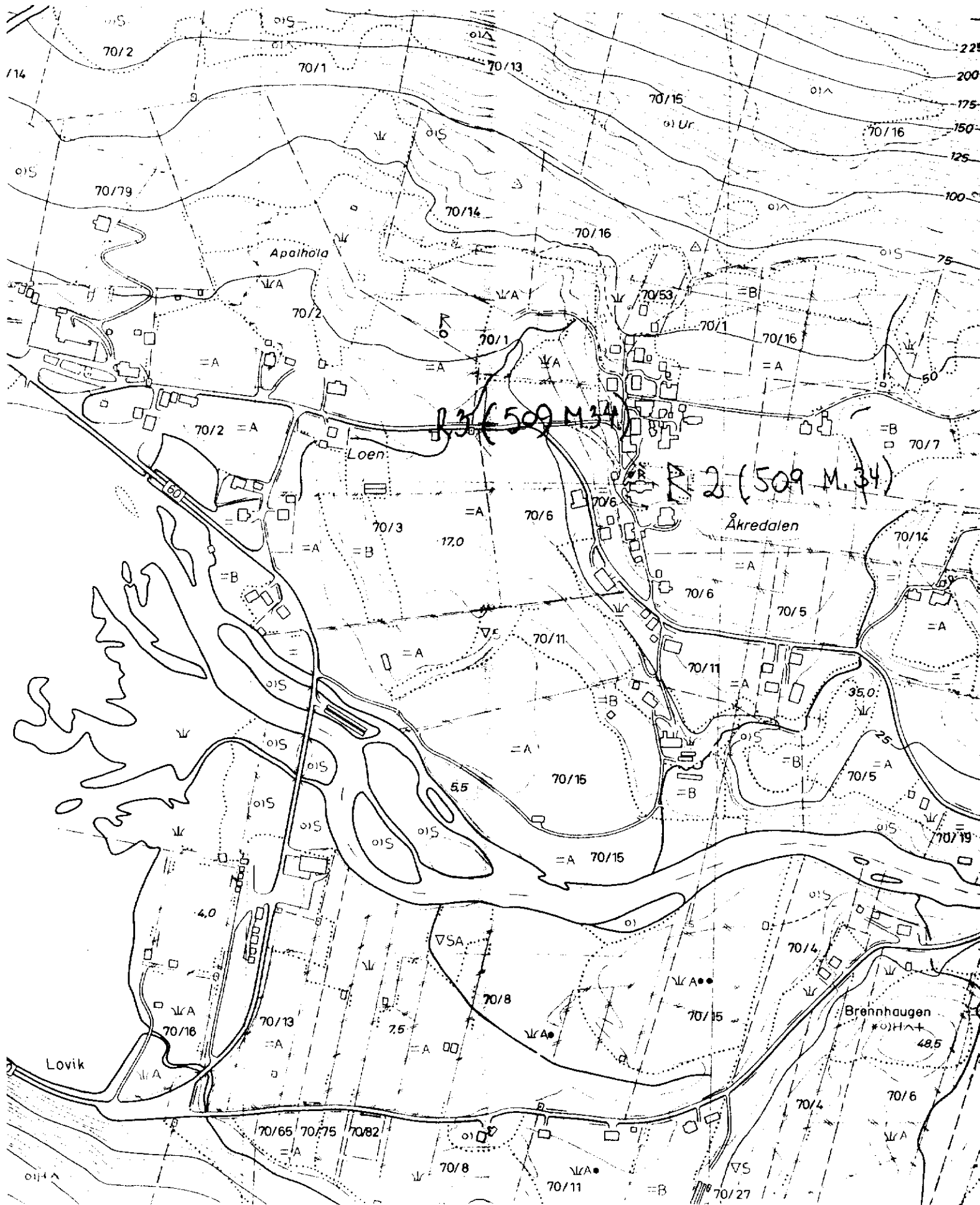
M.a. ei vikingtidsgrav m/sverd av J. Petersens G-type.

FOTO

LITTERATUR

J. Petersen 1919 - Norske vikingtids sverd s. 84
P. Hertzner 1985 - De østnorske sverdfunn fra 4-12. s. 26.

387

LOEN (nr. 70 (nr. 1))

Skisse over landommer

Jan Fjærestad 3/6-87

Omriide skisse

VEIDE

N
↑

Grossvokst bø.

Sept
med
vann sig
(drenet)

Funnsted

Omlag 350m

HUS
BØR

Gjerde

13m 125° O

Perim
større

51m 354° NV

Potet
åker

Jordsbær åker

Potet åker

Perim
større

Omlag 100m

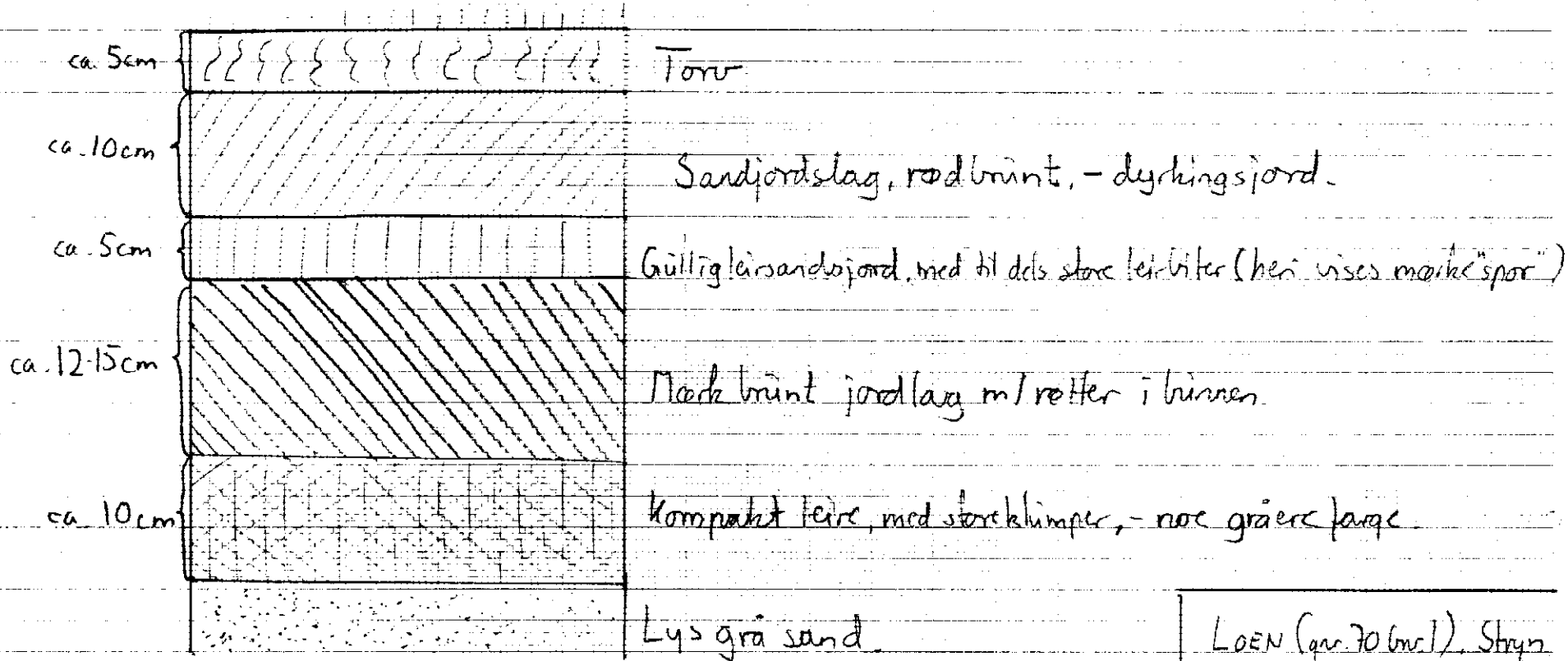
Epleskage

Gjerde

JORDSÅR ÅKER

Vei

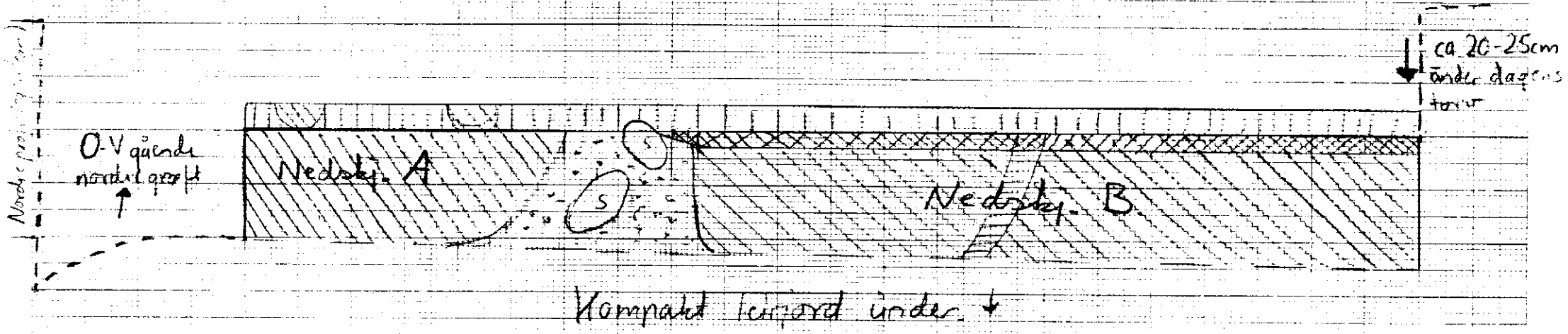
Profil mot N.

LOEN (avr. 70 br. 1), Stryn
Sjematisk skisse over
lagdeling i nordre profil.

2/6-87 J. G. Arestad

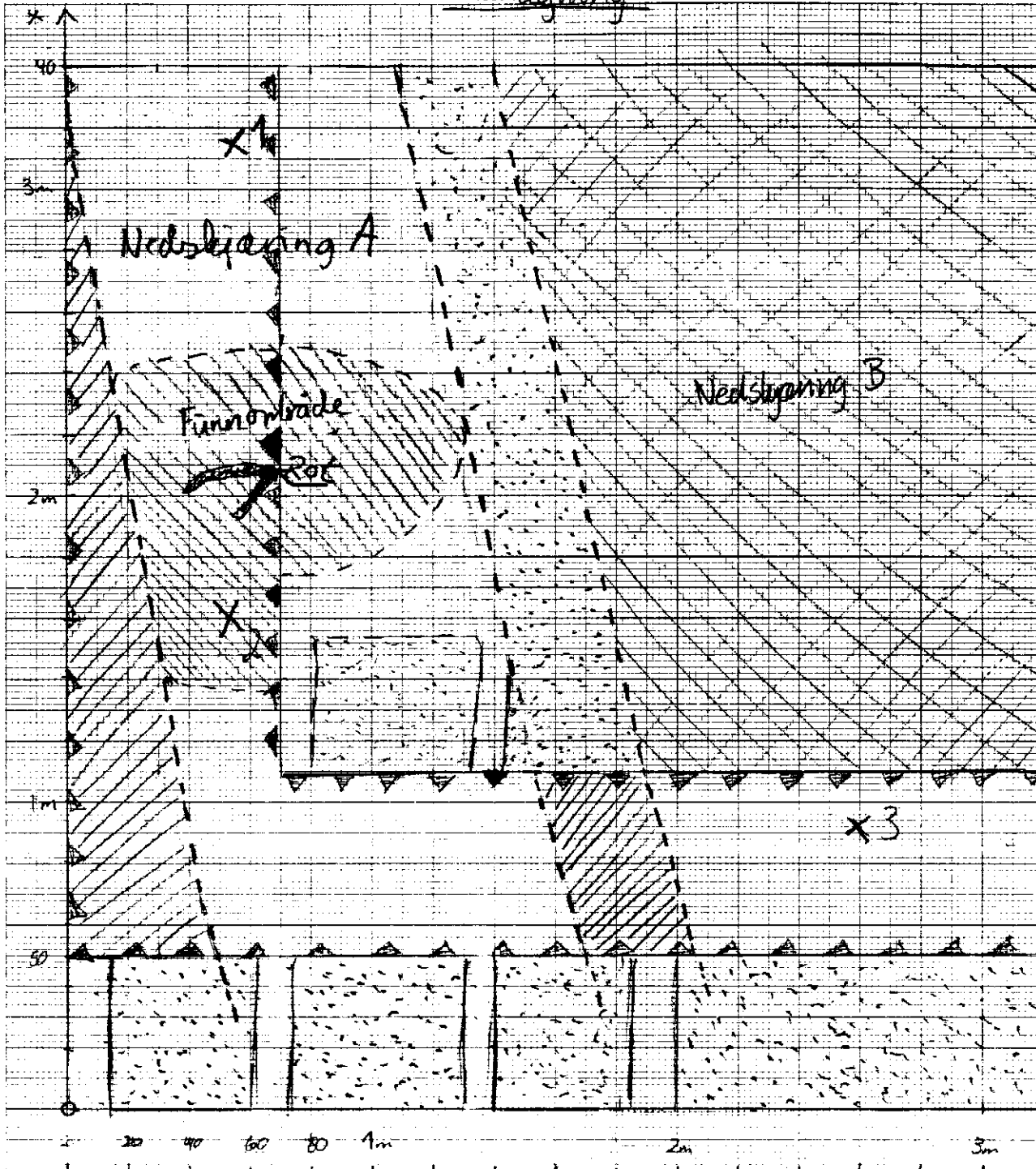
Profil mot O.

- - mørk jord ml kullbiter i rønnen
- - gulgrått lerlag (2-5 cm tykk)
- - blandet, mørk jord og leirjord
- - et noe gråere slutt med sandjord
- - gulgrå grov sandjord

LOEN (per 20 bar 1) Strøm
 Den vestre greppet
 profil mot O.
 (for job 34 km²)
 3/6-87 7/4 Arstad
 1:10

Plantegning

X = Kullprøve

Nedslipning A

- 1 - 35 cm under dagens overflate, under et 20 cm tykt mørkt jordlag samt var delvis med et tynt leirsandslag (5 cm)
- 2 - 40 cm under dagens overflate, under et 22 cm tykt mørkt jordlag samt var delvis med et tynt leirsandslag (5 cm)

Nedslipning B

- 3 - 50 cm under dagens overflate, i begynnelsen av nedslipningsområdet under et 22 cm tykt mørkt jordlag samt var delvis med et 5 cm's om blandet leire / mørkjordslag

- overalt er det plymingsjord og ten over det tykke leirsandslaget

- - finnområde
- - mørkt jordlag
- - leirsandslag, qvitt + mørk
- - kompakt blåleire
- - leirjord, blandet med mørk jord + noe kullbiter

Fototekst

Gardsnavn LOEN

Kommune Stryn

Fylke Sogn og Fjordane

31-32 film nr. 2394 med
skjematisk med 0110

Leica 2394: 31-34

Fotograf Jan G. Auestad / Eva Moberg

33-34 - profil med nedlag
mot O.

Film nr. Leica 2395: 1-8

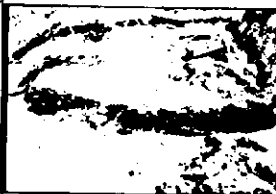
Innberetning ved Jan G. Auestad Dato 10/7-87

1-2 film nr. 2395 panoram mot V

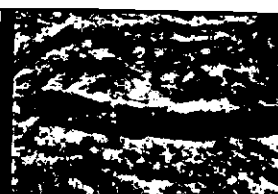
3-4 " " " " " " mot SO

5-6 " " " " " " mot VNV

7-8 " " " " " " mot SV

31

32

33

34

1

2

3

4

5

6

7

8

Fototekst

Gardsnavn **LOEN**

Kommune **Stryn**

Fylke **Sogn og Fjordane**

Fotograf **Jan G. Aivestad/Eva Moberg**

1. Filmnr. - oversiktsbilde av
kinnområde mot OSO.

Film nr. **Leica 2394 : 1-34**

Innberetning ved **Jan G. Aivestad**

Dato **10/7. 87**

3 " - oversiktsbilde av
kinnomr. mot SSV.

7 " - autotrett omr. nrdt
rotter der srdet ble
kennet mot NNO.

8 " - samme omr. mot N

12 " - samme omr. mot V.

15 " - samme omr. mot N

16 " - samme omr. mot NNW.

19 " - nordre deler av au-
totrett felt mot O.
(merke nedskjæringer)

26 " - stre deler av au-
totrett felt mot N.

28 " - nedskjæringer i
autotrett område
mot O

30 " - nedskjæringer i
autotrett felt mot V

34 " - profil med nedskjæringer
mot O.

2 film nr. - nedskjæringer mot V.

4. " - nedskjæringer mot SO.

